

ಅಧೀಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ- ಕಾಯಕ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ

ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಶ್ರೀಧರನ್ ಮತ್ತು ಶಾಹೀನ್ ಶಾಸ

ಅಧೀಯನ್ ಎನ್ನುವುದು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಪ್ರೋ ಆಯೋಜಿಸಿರುವ ಒಂದು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕೇವಲ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಶಾಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಅಧೀಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಾಲ್ಕನೇ ಆವೃತ್ತಿ. ಅಧೀಯನ್ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಂತಗಳಿವೆ- ಮೊದಲನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಂಡಗಳು (ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ) ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಯೋಜನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತೋರಿದ ಹತ್ತು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಧೀಯನ್ ತಂಡವು ಆಯ್ಕೆ ಶಾಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳು, ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ತರಗತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಅಧೀಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

'ಸುಸ್ಥಿರತೆ' ಎಂಬ ಪದವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಕುಲದ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿದ್ದರೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ (1987 ರ ಬ್ರಂಟ್ಸಾಂಡ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು) ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು, 'ಭಾವಿ ಪೀಳಿಗೆಯು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿಸದಂತೆ ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು,' ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ನಿಕಟ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟು ಅವಲಂಬಿಸಿರದೇ, ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಜಾಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ, ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಜಾಲವಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ನಾವು ಈ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸದೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಅವು ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದರೊಡಗೂಡಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕಾಣಬಹುದು ಎಂದು ನಾವು ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಸ್ಥಿರತೆಯು ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಗಳು ದೂರದ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕವಾದದ್ದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಅವುಗಳ ಗುಣ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಏಕೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗೀದಾರರಾದ ವಿವಿಧ ಜನರು ವಿವಿಧ ತರಹದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಚ್ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುಗವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಗುವನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ, ಅದರ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಬಲ್ಲದು ಹಾಗೂ ಇತರರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಇದೇ ಸುಸ್ಥಿರತೆಶಿಕ್ಷಣದ ಜೀವ ಜೀವಾಳ.

2013 ರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಅಧೀಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನೀರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ವಾಸ್ತವವಾಗಿರುವ ನೀರು, ಜಗತ್ತಿನ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಳವಳಕಾರಿ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮಗುವಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ

ನಿಜವಾದ ಅನುಭವವೊಂದನ್ನು, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇರುವ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೀರಿನ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳನ್ನು (ಜಲಮೂಲ) ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ವಿಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದೊಳಗೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 'ನೀರಿನ ಮೂಲಕ್ಕೂ ಅದರ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗಿದೆ?' 'ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ನೀರನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?' 'ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಅಥವಾ ನೀರು ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?' ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಾವು ಕಲಿತಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, 'ಜಾಡನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು' ಮತ್ತು 'ಬಂದು ಬಂದುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ'(ಅಂಶ ಅಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು) ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇವು ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಶಿಕ್ಷಣದಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು. 'ಜಾಡನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು' ಎಂದರೆ ನಾವು ಬಳಸುವ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಅಂದರೆ ನೀರು, ಆಹಾರ, ಕೃಷಿ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಉಪಗ್ರಹ ಸಂಪರ್ಕ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ವಸ್ತು-ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ (ಪೋಲಾಗುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಹರಿವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಬಂದು ಬಂದುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ' ಅಂಶ ನೀರು, ಶಕ್ತಿ, ಆಹಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ವಲಯಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಅವು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಬಂಧದ ಸಮಗ್ರ ಅರಿವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮಿತಿಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರಣ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹದ ಕಲಿಕೆಯು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು ಏಕೆಂದರೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಚೆನ್ನಾದ, ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಹೊಂದಲು ಆಶಿಸಬಹುದು.

ಅರ್ಥಿಯನ್ 2013 ರ ಕೆಲವು ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಚಿಂತನೆಗಳು

ನೀರು ಬದುಕಿಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ. ಅದು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ವಿರಳವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೂ ಹೌದು ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ.

ಆದರೆ ನಾವು ನೀರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ 'ಬಲ್ಲೆವು' ಹಾಗೂ ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ?

ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದೊಳಗೆ ನೀರು ಸಾಗುವ ಹಾದಿಯ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸುವುದು, ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು, ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವು. ಆ ಮೂಲಕ ಅವರಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿಯೇ ಬದಲಾಯಿತು. ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು ಶಾಲಾ ಆವರಣದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಳೆದದ್ದೇ ಒಂದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಅರಿವು-ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಅವರ ಮೊದಲನೆಯ ಅಂದಾಜು ಹಾಗೂ ನಿಜವಾದ ಬಳಕೆಯ ನಡುವೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂತರವಿತ್ತು. ಮಾಪನಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಬಳಕೆಯ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಯಿತು-ಕುಡಿಯಲು ಎಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ, ಅಡುಗೆಗೆ ಎಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ, ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಎಷ್ಟು ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ, ದಿನವಿಡೀ ನೀರನ್ನು ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಸೋರಲು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಎಷ್ಟು ಪೋಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವರು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು, ಒಂದು ಮೂಲದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ನೀರು ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ನೀರಿಗಿಂತ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಕಳಪೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದರು, ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲವರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಶಾಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀರಿನ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ನೀರಿನ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತೆಂದರೆ, ಹಲವರು ತಮಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲೆಯೋ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದು ಕೇಳದರೂ ಸಾಕು ಎಲ್ಲ ಸೋರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹುಡುಕಿ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಭವವು ಅವರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೇ ಇದ್ದುವೆಂದಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಲುಷಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಒಳಚರಂಡಿಯ ನೀರು ಹೋಗಿ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಸೇರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ

ಇವೆರಡೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹೇಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಂತೆ ಕಾಣಲಲ್ಲ. ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಂದದಲ್ಲ ನೋಡುವುದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅಂತರ್‌ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದ ಕಲಕೆಯ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಗಲಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊರತೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನೆರವು ಸಿಗದಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ಮೇಲಿನ ಅನುಭವಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಕಲಕೆಯ, ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಇದು ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ?

ಜಲಮೂಲ, ಮಳೆ, ಅಂತರ್ಜಲ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನಕ್ಷಾಚಿತ್ರಣ (ಭೂಗೋಳ), ಜಲಮಾಲಸ್ಯ, ನೀರಿನ ಪರಿಕ್ಷಣಿ ಹಾಗೂ ಸೋಸುವಿಕೆ (ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ), ಮಳೆನೀರಿನ ಕೊಂಚು ಶಕ್ತಿಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ, ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವ ತಂತ್ರಗಳು (ಗಣಿತ)- ಇವು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು. ಒಬ್ಬ ಆಸಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮುಂದುವರೆದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬಲ್ಲ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದೊಡನೆ, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯ ಸ್ವರೂಪದೊಡನೆ ಅಥವಾ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಇಂಥದ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಡನೆ ಅದರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲನು.

ಇವು ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥಿಯನ್‌ದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲ. ಅವು ಅದಾಗಲೇ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಇವೆ. ಇಲ್ಲದವು ಆಸಕ್ತಿಕರ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಕಾಣಿಸಿರುವ ನೀರಿನಂತಹ ನೈಜ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವಿಕವಾದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವೊಂದರ ಅಡಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದು, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ್‌ಸಂಬಂಧಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯು ಓದು, ಬರಹ ಮತ್ತು ದಾಖಲಾಕರಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಇದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು ಕೈಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಏನನ್ನು

ಕಲತೆವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ತಂಡದಲ್ಲ ಇತರ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಕೆ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉಲ್ಲಾಸಭರಿತವಾಗುತ್ತವೆ, ಪ್ರಯಾಸರಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಯೋಜಿಸುವ, ಸಂಘಟಿಸುವ, ಗಮನಿಸುವ, ನಮೂದಿಸುವ ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಗುಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲ ನೀರಿನ ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರ ಅರಿವನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸರಣಿಯ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥಿಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು, ಪಠ್ಯ ವಿಷಯದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕಲಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಕಾರ್ಯ

ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಾರಿ, ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು (ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ) ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹುದು ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡುವ, ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಂದೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಿಯನ್ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಅರ್ಥಿಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀರಿನಂತಹ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು (ಡೊಮೇನ್) ಕುರಿತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಅದು ಇನ್ನಿತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ (ಡೊಮೇನ್) ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಅರಿವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕೆಲವು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುವ ವಿಷಯವೊಂದನ್ನು

ಕುರಿತು ಕಲೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಥಿಯನ್ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದ ಹಿಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆ ಅಥವಾ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವುದು. ಇದು 'ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ' ದ ಬುನಾದಿ ತತ್ವವೂ ಹೌದು. ಕೆಲಸವನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಅನುಭವವು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯೊಂದೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಆಳವೂ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನವೂ ಆಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ, ಅರ್ಥಿಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಕಲಿಕೆ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದು 'ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ' ದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶದೊಡನೆ ಅಂದರೆ, ವಿಚಾರ, ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಮಗ್ರವಾಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆನೆಯುವುದು. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಕುಳಿತು ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವ ಮಾದರಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಬದುಕು ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು. ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತದ್ದು. ಜ್ಞಾನದ ನಿಜವಾದ ಸಾಕಾರವಾಗುವುದು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ. ಇಂತಹ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕಲಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು ವಿವಿಧ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿ ನೋಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬದುಕಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಮಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ, ಮತ್ತಿತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಒತ್ತಿಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ತರಹದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಯು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುನ್ನೋಟ

ನೀರನ್ನು ಕುರಿತ ಕೆಲವು ಸರಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂದಾದರೆ ಇಂತಹ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಲಿಕೆಯ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶನಾ ಆಧಾರಿತ ಸಂಯೋಜಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನೆಲಮುಟ್ಟದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಾಗೂ ನೈಜವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಸತತ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ಸಿಸಿಇಗೋಸ್ಟರ ಮೀಸಲಟ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶನಾ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಲಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೆಲಸವಾಗಬಹುದು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇವಲ 'ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ' ಬೋಧನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬೋಧಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಬದಲಾಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕೂಡ ನೆರವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಕೊಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯಲಿರುವ ವಿಚಾರ-ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ, ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥಿಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನೀರಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಿಯನ್ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಈ ತರಹದ ಬೋಧನಾಕ್ರಮವನ್ನು

ಬಲಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅರ್ಥಿಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಆಯ್ದು ಶಾಲೆಗಳೊಡನೆ ನೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲವಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ.

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕರಿಕ್ಯುಲರ್ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್ (ಎನ್‌ಸಿಎಫ್), 2005 ಈಗಾಗಲೇ ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, ಅರ್ಥಿಯನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು, ಉಳಿದೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ, ಎನ್‌ಸಿಎಫ್, 2005ರ ವಾಸಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಪ್ರಬಂಧದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಇವೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನಮಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಡುವಂತಾಗಲು

ನೇವಾನಿರತ ಮತ್ತು ನೇವಾಪೂರ್ವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಬೋಧನೆ-ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಸಿಸಿಇಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಾಪಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಾಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇವು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇದು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯನ್ನುವುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಬ್ಬರಿಗೂ ಉಲ್ಲಾಸಭರಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಅಭಿಜಿತ್ ಭಕಾರಿಯಾ ಅವರಿಗೆ ಲೇಖಕರು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಮತ್ತು ಶಾಹೀನ್ ಇಬ್ಬರೂ ವಿಷ್ಣೋದ 'ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಕ್ರಮ'ದ ಅಂಗವಾದ 'ವಿಷ್ಣೋ ಅಪ್ಪೊಯಿಂಗ್ ಥಾಟ್ ಇನ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್'ನ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಷ್ಣೋ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಅರ್ಥಿಯನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ತಂಡದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ವಿಳಾಸ: sreekanth.sreedharan@wipro.com and shaheen.shasa@yahoo.com ಅನುವಾದಕರು: ಸಹನಾ ಹೆಗ್ಡೆ, ಪರಿಶೀಲನೆ: ಜನಾರ್ಧನ್.